

Měsíčník Rekodifikace & Praxe: Jednorázový vklad v občanském zákoníku

eFocus

Nový občanský zákoník zařadil do dílu 11 oddíl 2 s marginální rubrikou „Jednorázový vklad“. Podle § 2680 odst. 1 se smlouvou o jednorázovém vkladu vkladatel zavazuje poskytnout příjemci vkladu pevný jednorázový vklad v určité výši a příjemce vkladu se zavazuje tento vklad přijmout, po zániku závazku jej vrátit a zaplatit vkladateli úrok. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že: „... jako protipól obecné smlouvy o účtu upravuje osnova smlouvu o jednorázovém vkladu.

Pro jednorázový vklad je charakteristické, že na rozdíl od účtu nedochází ke změnám výše vložených peněžních prostředků. Základem právní úpravy jsou ustanovení stávajícího občanského zákoníku o vkladech a některá ustanovení stávajícího obchodního zákoníku o smlouvě o vkladovém účtu. Jako speciální případ jednorázového vkladu se upravuje vkladní list.“

Autor: **Doc. JUDr. Petr Liška, Ph.D., LL.M.**, ředitel úseku právní služby České spořitelny, a.s., katedra obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, člen redakční rady Rekodifikace & praxe

V úvodu svého článku autor konstatuje, že s ohledem na skutečnost, že nová úprava jednorázového vkladu (vkladního listu) je v občanském zákoníku oddělena od úpravy účtu, je možno ji interpretovat extenzivněji než doposud. Poměrně strohá úprava jednorázového vkladu neprovádí definici vkladu a ani výslovně tento vklad nespojuje s peněžními prostředky. Autor má za to, že nelze, jako možný a přípustný, vyloučit výklad, dle něhož vkladem mohou být i jiné komodity než peněžní prostředky.

Jak autor podotýká, bude při **definování vkladu** v případě, že vklad bude tvořen peněžními prostředky, nutné přiměřeně přihlédnout k obecně platné veřejnoprávní definici vkladu způsobem uvedeným v § 1 odst. 2 zák. o bankách, dle kterého se vkladem rozumí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu. Z § 2 odst. 2 zák. o bankách vyplývá, že za přijímání vkladů se považuje též soustavné vydávání dluhopisů a jiných srovnatelných cenných papírů, pokud představuje jedinou nebo jednu z hlavních činností emitenta, pokud je předmětem podnikatelské činnosti emitenta poskytování úvěrů, nebo je předmětem podnikatelské činnosti emitenta některá z činností uvedených v § 1 odst. 3 zák. o bankách.

Autor se dále podrobně věnuje vymezení **účastníků smlouvy** o jednorázovém vkladu, kterými jsou vkladatel a příjemce vkladu. Vkladatelem může být fyzická nebo právnická osoba, pokud jí v tom nebrání právní předpis. Příjemcem vkladu může být fyzická i právnická osoba. Z hlediska veřejnoprávních předpisů je osoba příjemce vkladu omezena právní úpravou obsaženou v § 2 zák. o bankách, z níž plyne, že bez bankovní licence nesmí nikdo přijímat vklady od veřejnosti, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Zvláštními zákony, které dovolují některým subjektům přijímat vklady od veřejnosti, jsou zákon o spořitelních a úvěrních družstvech a zákon o České národní bance.

Definičním znakem právní úpravy přijímání vkladů dle § 2 zák. o bankách je přijímání vkladů od

veřejnosti, avšak nelze zcela vyloučit výklad, který pod pojmem veřejnost bude zahrnovat širší okruh osob a připustí omezené přijetí vkladu od jedné nebo několika málo osob příjemcem vkladu bez bankovní licence.

Zvláštní případ přijímání vkladů nelicencovaným subjektem tolerovaným výslovně právní úpravou představuje tzv. podnikové spoření. Jde o případy, kdy zaměstnavatel přijímá vklady od zaměstnanců s tím, že takový postup je předvídan § 8 odst. 1 písm. d) zák. o daních z příjmů. Argumentace na podporu tohoto řešení se pohybuje od zpochybnění pojmu veřejnost ve vztahu k zaměstnancům určitého zaměstnavatele, až po přípustnost nižší právní ochrany vkladatelů kompenzovanou jejich bližším vztahem k příjemci vkladu vyplývajícím ze zaměstnaneckého poměru (a tedy i z důvěry týkající se nakládání s vloženými obnosy).

Svou pozornost autor podrobněji zaměřil na otázku **nakládání s vkladem**. Jak konstatuje, nestanoví nová právní úprava podmínky pro nakládání s jednorázovým vkladem. Z právní úpravy jednorázového vkladu vyplývá, že práva vkladatele z jednorázového vkladu nezahrnují právo disponovat s vkladem formou dalšího vkladu nebo výběru části vkladu v průběhu trvání smlouvy. Ujednání o dalších vkladech k jednorázovému vkladu, či výběrech části jednorázového vkladu, nemohou být, podle autora, smlouvena ve smlouvě o jednorázovém vkladu, neboť by taková ujednání byla v rozporu se základním vymezením a povahou závazku z jednorázového vkladu.

V případě, že jednorázový vklad bude chápán jako pohledávka, tj. věc v právním smyslu, lze uvažovat o nakládání s touto věcí.

Autor poukazuje na nejasnost právní úpravy, která v § 2680 odst. 2 výslovně umožňuje sjednat podmínku pro nakládání s vkladem, kdy se touto podmínkou rozumí sdělení hesla (vinkulace). Opatření heslem má účinky v případech, kdy mohou vzniknout pochybnosti o osobě vkladatele nebo jeho právního nástupce. V těchto souvislostech vinkulace splní účel pouze tehdy, není-li vkladatel identifikován. Jak autor podotýká, připouští úprava obsažená v § 2680 odst. 2 nepřímou, že vkladatel nemusí být příjemci vkladu znám. Takový postup normy soukromého práva výslovně nezakazují, avšak veřejnoprávní předpisy jej nedovolují. Jak uvádí autor, pro banky a spořitelny a úvěrní družstva by takový postup byl v rozporu s § 7 odst. 2 písm. c) zák. č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z tr. činnosti a financování terorismu, neboť by šlo o připuštění tzv. anonymních vkladů.

Autor dospívá k závěru, že vinkulace na sdělení hesla je možná, ale není příliš praktická, pokud bude vkladatel znám a identifikován. Příjemce vkladu odpovídá za vrácení vkladu poskytovateli, a tudíž poskytovatel je právně chráněn před zneužitím jeho identity. Vinkulace na sdělení hesla se jeví administrativně složitou záležitostí pro oba účastníky smlouvy. V souvislosti s vkladními knížkami nová právní úprava možnost vinkulace vkladu výslovně neupravila.

Autor dále rozebírá speciální případ jednorázového vkladu, kterým je **vkladní list** upravený v § 2681 obč. zák. Vkladním listem příjemce vkladu potvrzuje pevný jednorázový vklad na dobu určitou ve výši vkladním listem uvedené. Právní úprava však nestanoví náležitosti vkladního listu. Autor dovozuje, že z úpravy vyplývá, že vkladní list představuje potvrzení vystavené příjemcem vkladu. Příjemce vkladu potvrzuje vkladním listem, že převzal na základě smlouvy o jednorázovém vkladu pevný jednorázový vklad. Vkladní list proto musí obsahovat výši vkladu, která byla příjemcem vkladu převzata. Vzhledem k tomu, že vkladním listem se potvrzují vklady přijaté na dobu určitou, bude potvrzení ve vkladním listu obsahovat zpravidla i určení doby, po jejímž uplynutí vzniká vkladateli právo na vrácení vkladu.

V závěru svého článku autor shrnuje, že právní úprava jednorázového vkladu je v občanském zákoníku poměrně stručná a obsahuje některé odlišnosti od dřívější obecné úpravy vkladů. Obsahuje

těž úpravu vkladních listů, popř. dalších forem vkladů. Není zřejmé, zda vznik odlišností zákonodárce zamýšlel, anebo zda jde jen o důsledek nové systematiky zařazující vkladní knížku mezi účty. Jak autor poznamenává, bude přitom nutné vyřešit interpretační problémy uvedené úpravy i s ohledem na normy práva veřejného (boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti).

Jednorázový vklad v občanském zákoníku

autor: Doc. JUDr. Petr Liška, Ph.D., LL.M.

Rekodifikace & Praxe č. 6, str. 17

nakladatelství Wolters Kluwer

Časopis Rekodifikace & Praxe může objednat >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Eversheds Sutherland posiluje svůj nemovitostní tým](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #9: AI - nová infrastruktura světa, nebo přepálený příběh?](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Mgr. Helena Freyová, posiluje CEE Attorneys v oblasti M&A, Corporate Strategy & Technology](#)
- [Evropská unie rozšiřuje regulaci AI. Obsah generovaný nebo upravený umělou inteligencí musí být pro uživatele rozpoznatelný](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #8: Umění jako investice: mezi vášní a rizikem](#)
- [ATREUM a K2 LEGAL se spojují: vzniká silná kancelář pro stavebnictví, technologie a byznys](#)
- [LEAGLE.ONE: Triangle Family Office #7: Tam, kde vznikají unicorny - Jak přemýšlí venture capital](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Ocenění Flamma získaly Ivana Janů, Jitka Chizzola, Ženy v právu a projekt Máš na to nadace Evy Pavlové](#)